

ПЕТКО ТОДОРОВ РЪКА

chitanka.info

Детето мъчително простена. Пак трепнаха две сърца — и майчино, и бащино. От толкова чеда едно е останало и него иска Господ да им вземе.

— И гривна, и обици, каквото сребърно имам, да го стопиш: дано само Христос и света Богородица се смият — се обърна майката, сякаш сепната от нощния вихър, който час по час хлопа по замръзналите прозорци. И пак отпусна уморена глава, като да задряма.

Въглените пред наковалнята в долния кат премигнаха и стъмняха, в малката соба отново се смрачи. Пред очите на Златаря помрачня още повече. Дали се дните свършиха, или две нощи се сляха, та няма разсъмване...

Той вдигна чевръсто ръка, дръпна вирнатата над духалото пръчка и мехът от все сила пое дъх; няколко искрици подскочиха, премигнаха и немошно се разпиляха по огнището. Златаря се хвана за наковалнята, погледна разхвърляните край себе си сечива и както бе отпуснал крака в трапчинката под наковалнята, удари гръб върху закованата овча кожа и впи очи в мрачината...

... Ръка, ръка ще излее той, да прилепне към иконата като изписана... Не, не — не като изписана! Няма той да я пише по терк, ами като да е там изляна. — Сам ще направи калъп да я излей. И Златаря сви вежди, а пред премрежените му очи пак изпъкна отново: трепетна, милостива Христова ръка. Палеца подтиснал двата малки пръста, средния и показалеца вдигнати, набожно прекривени ставите и на двата, като да молят милост от сърцето на Всевишния... В някакво сияние трепти пред него тая ръка и ето, ще я долови — вдига десница... Бледия светлик пак изтая в мрака и ръката пак потъмня и изчезна пред него. Отново дръпна пръчката, духалото показва през огнени зъби синкав език, той се извърна, вдигна изрязания от мукава терк и го заобръща през огнището.

— Като не може таквази... ще излей там една ръка, както си знае. И — той погледна отсам-оттатък терка, уж като да пресмята и току изведнъж го запокити настрана. Няма заръчана тенекия да окачи той на иконата! Па скокна и закрачи напреки из къщи.

Жена му повдигна глава:

— И ти не можа да мигнеш цяла нощ, Христо...

Златаря като да я не чува:

— Аз съм казал, една ръка ще излям. От Христовата икона пред олтаря да си вдигне над всички глави ай тъй, всеки да види благословията й...

— Толкоз ръце и венци за чужди си лял, за детето си ли няма да излейш каквато трябва...

Не, както за други е лял, сега няма да лее, а тъй — с чук ще я изкове, ще да видиш само! — Тя е пред очи му: под тънката кожа личат и двете жили; дланта две орисни бръчки сбраздили... Покорно под палеца са прекривени мълките пръсти, показалеца и средния с надежда вдигнати нагоре... И пръстите отделени един от друг — всяко кокалче личи, всяка става сама прекривена... И той не може дори да дотрай кроежа си да доизкара. Всичко в превара се сблъсква пред него и в очи му отново потъмнява.

А из съседни дворища почват да се обаждат с хрипави гласове петли. Зора е вече. Майката стана, разкри пердетата и треперливите лучи на кандилцето се дръпнаха в тъмния кът на иконостаса. Тук-таме пред съседни порти няколко мъже заринаха снега, пряко засипаната пъртина премина подранил планинец, натоварил кон с чували въглища; след малко баба Юрдана, зацапа по земното в другата одая и бутна врати.

— Добрутро — преви тя пак скутове на късо кожухче, надвеси се над болното, погледна и двамата и като да забрави какво щеше да рече.

— Добре се сети, лельо, да додеш... — начена майката.

Тя поклати мълчаливо глава, разви болното и застиска вдървените му ръце:

— Слушай, Недо, то... не не зная, сино, ами чакай, докато е овреме да проводим за дяда попа... Да кажа на нашегo Цонча — додаде баба Юрдана — да се отбий у дядови попови, като тръгне за училище... Нека дядо поп дойде — няма да му бъде от туй нещо я...

Майката гъкна немощно и впери очи в мъжа си. — Той, цял настръхнал, не помръдва, като че не е при тях. По едно време изви очи през прозореца. — Оттук-оттам през снега деца, стиснали под мишца книжка, щапугаха с подпетени еменийки към училище.

— ... И попа вече ще доде... докато доде, ръката ще е готова... Жива молитва тя ще бъде...

.....

Ето с вет молитвеник в ръце и попа се изправи над главата на детето. Под иконостаса, до леглото, скръстиха ръце майката и баба Юрдана, само Златаря още като да не може да доде на себе си. Ту захласнат в смътни мисли се унася, ту пък спре очи върху малката възглавничка, погледне детето и дълбоко се сгърчи нещо в душата му. — Копринената косица на болното се е сплъстила; слепите му очи будно бият, а на посърналото му побледняло лице догарят сякаш последни трепети. Детето бавно открива клепки и с изгаснали очи като да вдига прощален поглед. Златаря сеца тоя поглед, но не му и отвърща — той няма да го пусне. И мъчително премрежи очи пак бащата, като да търси нещо загубено в себе. — Ръката, благославяща Христова ръка затърси пак!... Да се вдигне само над леглото и с вълшебна сила ще оздрави рожбата му; под нейната благословия възродено пак ще скочи, ще припне, ясният му гласец звънне из къщи... С разтупано сърце той отваря очи и завчас ръката изчезва отпреде му.

Свещеника подава със златна лъжичка причастието, майката и бабата вдигат на възглавницата отпуснатата глава на детето; то едвам отваря напукани задебелени устни. — Всички дърпат Златаря, всички искат да го изведат навън от него, да го разсеят и той сам не може да си намери място.

Свещеника сгъна патрахиля, целуна кръстната сърмена нашивка и майката побърза да му поднесе стол.

— Намери ли вече клисаря, Христо? Можа ли да снемеш терк? — подйе свещеника. — Аз виках, по-добре ти да излейше един венец за света Богородица, че тази икона все сме я оставяли, пък храма ни е на нейно име... Ама като искате ръка...

— Една ръка — го пресече Златаря, — една ръка за иконата на Христа ще излям... Тъй, от мене една ръка — за моето дете...

— То добре, барим вий се сецате за черкова... Е-е — поклати побеляла глава той, — помня аз, като я събориха башибозуците, цяло село се събра да я прави. Кой колко му ръка стигна, принесе: кандило, светилник; по-богатите чорбаджии събраха пари да купят полилей; от Божигроб, от Цариград — никой не се е връщал да забрави да донесе нещо за черкова. Описаните яйца от камилско птиче, дето висят пред олтаря, Хаджи Димо от Яфа ги донесе...

— Ох — въздъхна майката, — сега Христо да излей една ръка от нас, че дано се смили света Богородица...

— Малко ли нещо — пресече я свещеника — и баща му, и той си излели — та тази икона няма да изкара!

Христо изчофили досадно рамене и заходи назад-напред из стаята, сякаш подгонен от всичко наоколо. Свещеника впери слисани очи в него.

— ... Аз сега ще изля медна ръка!... — се изстъпи пред свещеника той, с вдигната, сякаш да благославя, десница. — Една ръка, ама... Христова ръка. От мене, тъй — ще видят всички... Като се вдигне пред олтаря, всички ще благослови... — И пак се зашуря зашеметен из къщи.

— Завъртя им ума туй дете и на двамата — трагна баба Юрдана да изпровожда свещеника. — Влязох отзарана да ги погледнах — уплаших се... Христо все за ръка разправя, все захваща и оставя — на едно място го не сдържа...

.....

Слънцето се надвеси над засипаните със сняг къщици, надникна оттам-оттатък и няколко бледави лучи надникнаха и в малката соба. Смътно се спогледаха чуковете, наковалнята и всички сечива на Златаря и някаква бледна мълчалива усмивка се разля по цялата покъщнина.

С наведена глава и облегал рамо до прозореца, Златаря ту похване неспокойно небръсната глава, ту пък вдигне очи и през вежди загледа към наковалнята. Той сеца, бутат го, карат го да се върне на мястото си, да вдигне чука и да кове, а него сякаш го е страх да хване сечиво. — Той иска да улови на-напред ръката, що бе отпреде му — що я вижда и гони от нощес и все се не вдава да я улови, да я сложи на наковалнята сам, че тогава...

Майката се обърна:

— Христо, ей вече икиндия минава, подир някой час за вечерня ще чукаат, пък ти още не можеш да се окопитиш!

Той махна с ръка, като да не иска никого да слуша. Слънчевите лучи се повдигат, играят по писаната черга с цветовете, подмигват си нехайно с лъскъвите сечива на Златаря, като че цялата покъщнина

искат да разсмеят. И всичко околоръст го гледа, сякаш му се присмива — той се щура сама назад-напред и не може да дойде път да се върне в себе си.

Детето пак болезнено простена и майката плахо скочи.

— Ох, майка, майка... — захленца тя.

Ръцете му вече посиняха и то се разтрепера цяло.

— Божее... — извика майката.

Златаря изви очи, хвърли се към огнището, спусна крака в трапчинката, вдигна чук и във възгласа на наковалнята като да долови безумна надежда...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.